

Privatizacija

Nasedle naložbe države naprodaj za drobiž

Tomaž Modic

V ozadju privatizacije država mrzlično išče kupca za manjšinske deleže v številnih znanih in manj znanih podjetjih. Večine od njih noče nihče, saj bi bili zaklenjeni v lastništvu in ne bi dobivali dividend.

V senci privatizacije Telekoma Slovenije, Aerodroma Ljubljana, NKBM in drugih velikih državnih podjetij novega lastnika išče tudi množica manjšinskih lastniških deležev manj znanih slovenskih podjetij, ki verjetno ne zanimajo nikogar, ali pa bo država zanje iztržila le drobiž.

Čeprav so oziroma bodo naprodaj tudi deleži nekaterih vidnejših podjetij v proizvodni in storitveni dejavnosti, ki jih lahko država za zadovoljivo ceno prepusti finančnim vlagateljem ali notranjim lastnikom, gre v veliki večini za nasedle naložbe. Prva so premajhna in nezanimiva za domače ali tuje institucionalne vlagatelje, spet druga so v finančnih težavah in tik pred propadom. Veliko jih je tudi (ne)hote spolzelo iz rok države, tako da v njih dolgo časa vladajo večinski lastniki, ki ne izplačujejo dividend in za manjšinski delež ponujajo smešno nizke cene.

Zaklenjeni v lastništvu in lačni dividend

Tako imajo zainteresirani vlagatelji najkasneje do konca meseca čas za oddajo ponudb za nakup deležev v sedmih različnih podjetjih, med drugim v Velani, TKI Hrastnik in Pomurskih mlekarnah. Slovenski državni holding (SDH), Kapitalska družba (Kad) in Modra zavarovalnica so pred dnevi vnovič objavili oglas za javno zbiranje ponudb, naprodaj pa so deleži v razponu med osem in 15 odstotkov.

Največ dvomov se poraja o uspeš-

nosti iskanja kupca za 10,5-odstotni delež nekdanje tovarne zaves Velana, saj podjetje pod vodstvom **Leopolda Poljanška** že 11 let zapored posluje z izgubo. V primerjavi z letom 2008 so se njegova sredstva zmanjšala z več kot 14 na manj kot pet milijonov evrov, prihodki so v šestih letih padli s 6,6 na manj kot milijon evrov. Kar je najpomembneje, Velana že ves čas posluje z negativnim denarnim tokom iz poslovanja (EBITDA), v glavnem pa se ukvarja le še z oddajanjem nepremičnin.

Še slabše kaže državi v lastništvu družbe TKI Hrastnik. Predstavniki Kada že več let zahtevajo izplačilo dividend, vendar neuspešno, saj jih vedno znova preglasujejo menedžerji. Ti so, kot smo razkrili v Dnevniku, iz lastništva podjetja Riosi, večinskega lastnika TKI Hrastnik, preprosto izključili manjšinskega družbenika. Ta je v stečajju in svoj 40-odstotni delež prodaja za milijon evrov. Nič drugače ni pri družbi Kompas MTS. Čeprav so jim začeli izplačevati minimalne dividende, pa so to storili šele zaradi pritiska Kada, ki se je po pomoč zatekel na sodišče. Tudi tam naj največji lastnik ne bi kazal posebnega interesa po odkupu njegovega 11,4-odstotnega deleža. Podobno kaže s prodajo delnic podjetja Intertrade ITA. Kad ga je namreč pred leti hotel poslati v likvidacijo, saj da večino njegovega premoženja uporablja največji lastnik za financiranje poslov svoje druge družbe. Načrt je pričakovano spodletel.

Pod vprašajem je tudi prodaja delnic v Pomurskih mlekarnah. Družba, v kateri Kad in SDH obvladujeta osem odstotkov lastništva, se je zaradi višjih odkupnih cen mleka in daljših plačilnih rokov znašla v finančnih težavah. Zato naj bi pripravila načrt finančnega prestrukturiranja, nato pa poiskala strateškega partnerja, ki bi z dokapitalizacijo vstopil v lastništvo družbe. S tem bi preostali delničarji dodatno izgubili lastniške deleže. Največja lastnica mlekarn je sicer družba pooblaščenka Pomurske mlekarnarne – skupnost, ki jo obvladujejo kmetijske

in mlekarne zadruge.

Pred nosom izgubili več milijonov evrov

Država, SDH, Kad in drugi paradržavni lastniki so obtičali tudi v lastništvu številnih drugih podjetij. Med drugim so manjšinski lastniki Perutnine Ptuj, kjer se s predsednikom uprave **Romanom Glaserjem** že vrsto let borijo za izplačilo dividend, izvedbo posebne revizije in menjavo nadzornega sveta. Manjše deleže imajo tudi v Centralni klirinško-depotni družbi KDD, enem od odvisnih podjetij Telemacha iz Rotovža, podjetju Inkos, ki je leta 2011 končalo v prisilni poravnavi, Vodnogospodarskem podjetju (VGP) Kranj, ki je v 55-odstotni zasebni lasti, podjetju A-Cosmos, ki se ukvarja s prodajo in servisom vozil... Zaradi slabih gospodarskih razmer, pomanjkljivega nadzora in drugih razlogov so medtem v stečajnem postopku ali likvidaciji pristali Rimske terme, Svea, Casino Ljubljana in Casino Maribor, Mura, Planika Kranj, Tam Maribor, Podjetje za urejanje hudournikov (Puh)... S tem so paradržavni lastniki izgubili možnost za njihovo morebitno prodajo in preživetje pod novim, kapitalsko močnejšim oziroma stabilnejšim lastnikom.

O tem, kako država ne bi smela ravnati kot manjšinski delničar, kaže zgodba o podjetju HTG Sežana. Tega so pred slabim desetletjem prevzeli **Aleš Musar, Rok Habinc in Marko Konič**, Kad pa je v njem obtičal z malo manj kot desetodstotnim lastniškim deležem. Po tem je HTG začel prodajati nepremičnine in finančne naložbe, pretežni del kupnin pa je posojal naprej družbam, povezanim z večinskimi lastniki. Še leta 2009 je imelo podjetje za pet milijonov evrov premoženja in nekaj sto tisoč evrov manj kapitala. Do danes je premoženje skopnelo na vsega 360.000 evrov, Kad pa je neuradno zaradi suma sklepanja škodljivih poslov in oškodovanja ovadil upravni odbor HTG. ✕

ponujajo široko paleto izdelkov.

čim ne bi razvil posebnega interesa – gospodarskim razmeram, pomlajunju tega

Velana Fotografija: Bojan Velikonja/dokumentacija Dnevnika

Kateri manjšinski deleži so že naprodaj

Podatki: Ajpes, delniška knjiga

Družba	Dejavnost	Naprodaj delež (v %)	Največji lastnik	Kapital (v evrih)	Prihodki (v evrih)	Čisti poslovni izid (v evrih)
Intertrade ITA	finančna	15,4	Franc Bohnc (Interra)	16.949.006	544.652	-190.125
Kompas MTS	veleprodaja tobačnih izdelkov	11,4	Samo Primožič (Proaltia)	53.208.644	94.439.863	1.340.957
Pomurske mlekarnice	mlekarstvo in sirarstvo	8,4	Družba pooblaščenka	8.339.433	38.767.153	-575.077
TKI Hrastnik	kemična industrija	8,3	Menedžerji (Riosi)	10.262.677	24.935.691	50.322
Velana	proizvodnja tekstila	10,5	Leopold Poljanšek (Slosys)	4.273.808	1.011.258	-972.956
SM Strojkoplast	proizvodnja kovinskih izdelkov	10,5	Ivan Mars (Stamar)	1.518.005	2.551.043	9.491
CRI	cinkanje in proizvodnja pohištva	9,6	Zaposleni	1.600.862	2.237.020	-22.840